

TEOLOG A ČTENÁŘ

Nebudu litovat toho, abych tam, kde jsem něco zanedbal, zkoumal znovu a nebudu se stydět poučit se tam, kde se mýlím. Kde je na tom čtenář stejně jako já, může jít se ranou dál. Kde zůstává pozadu, může se mě zeptat. Kde se přistihne při omylu, může se mě přidržit. A kde pozná omyl u mne, může mne zavolat zpět na správnou cestu. A tak půjdeme spolu po cestě lásky a budeme směřovat k tomu, o němž se praví: hleďte vždy jeho tvář.

Takovouto upřímnou a spolehlivou úmluvu bych chtěl uzavřít před Pánem Bohem se všemi svými čtenáři pro všechna svá díla, zvláště však pro toto dílo o trojjedinosti Otce, Syna a Ducha svatého, protože v žádném jiném díle nemohou být omyly nebezpečnější, bádání namáhavější, ale také poznání plodnější.

Kdo si tedy při čtení řekne: to není dobře řečeno, tomu nerozumím – ten haní pouze můj způsob vyjadřování, ne však samotnou víru. Snad se opravdu dalo totéž říci jasněji. Ale žádný člověk dosud nemluvil tak, aby byl pro všechny a ve všem srozumitelný.

Když tedy někdo není spokojen s mými vývody, pak ať pátrá, zda rozumí jiným, kteří se zabývají stejnými problémy a otázkami, zatímco pouze mně nerozumí. Je-li tomu tak, pak ať moji knihu odloží a může ji i zahodit, když chce, a raději ať věnuje svůj čas a námahu tomu, čemu rozumí. Jen ať si nemyslí, že jsem měl mlčet proto, že se nedokážu vyjadřovat tak srozumitelně a jasně, jako ti, kterým rozumí.

Jestliže si ovšem někdo stěžuje na nesrozumitelnost toho, co píši, a ve skutečnosti vůbec nedokáže pochopit pečlivé a důkladné objasnění těchto otázek, pak ať se raději zabývá vlastním důkladným studiem, aby se dostal kupředu, a ať se nezabývá mnou, abych mlčel.

Kdo si naproti tomu při čtení řekne: Rozumím sice tomu, co míní, ale neodpovídá to pravdě, ten ať se jen přidrží svého mínění a vyvrátí moje, bude-li to možné. Když to skutečně řekne s láskou a pravdivostí a sdělí mi to (pokud ještě budu naživu), pak právě z toho vzejde nejkrásnější plod veškeré mé námahy.

Sv. Augustin, De Trinitate I, 2, 4–5